

ANTALYA LİSESİ

1898-1923 Yılları Arasında Antalya Lisesi –1

Bir galat-ı meşhur olarak "Işıklar Caddesindeki okul" diye tarif edilen okulumuz, aslında "Atatürk Caddesi" üzerinde bulunmaktadır. Ya da eskilerin deyişi ile okulumuz, "Lise Durağı", "Lise Caddesi" de denilen yerdedir. Osmanlı döneminde ise "Uzunyol" olarak da adlandırılan o zamanki Antalya'nın en yeni ve modern semtinde, "Yenikapı Caddesinde" bulunmaktadır. Cadde üzerinde, Sultan II. Abdülhamit döneminde, iki Rum aileden alınarak okula çevrilen evler, şehrimizin ilk, Türkiye'nin de ilk 100 lisesinden biri olarak bilinmektedir.[1] Bu evlerden birincisi halen idare binası olarak da kullanılan kuzeydeki, **Pandeloğlu Dimitri Ağa'ya**, ikinci ve daha büyük olan ev ise **Bakkal İstavri Kardeşlere** ait olarak inşa edilen evdir. Burada belirtmek gerekir ki, Antalya Lisesi'nin ilk binalarının bu iki Rum evi olduğu bilgisinin yanlış olduğudur. Çünkü bilinenin aksine Antalya Lisesi, Ambarlı'da bulunan bir binada (Bugün Antalya Olgunlaşma Enstitüsünün bulunduğu alan) açılmış olup öncelikle **Antalya İdadisi** ve sonra da **Antalya Sultanisi** olarak 20-25 yıl gibi uzun bir süre burada eğitime devam etmiştir.[2] Antalya Lisesi, milli mücadele döneminden önce de Antalya ve çevresinin eğitim hizmeti ihtiyacını İdadi ve Sultani olarak böylelikle karşılamıştır.

Konya Vilayet Salnâmesi' ne göre, Antalya Lisesi, "Beş Sınıflı Liva İdadisi" adıyla 1313 (1897-1898) yılında kurulmuştur. Cumhuriyet devri Milli Eğitim Bakanlarından olan Hasan Âli Yücel, Antalya Lisesi'nin kuruluş tarihini, ay, gün vermeden 1898

Foto Türk tarafından çekilen resimde 1920'li yıllar civarında Antalya Lisesi. Resimdeki Osmanlıca Yazıda "Yenikapı Caddesi" Yazmaktadır. Resim, Antalya koleksiyoneri Barış ERAŞKIN'dan alınmıştır.

yılı olarak belirtmektedir. [3] Teke Maarif Müdürlüğü'nün Sicil-i Muallim (1328-1340) Defteri kaydına göre "Beş Sınıflı Liva İdadisi" adıyla 31 Ağustos 1898 tarihinde kurulmuştur. Böylece Teke Livasında ilk orta dereceli mektep olan Antalya İdadisi, eğitim hayatına başlamıştır. Çünkü 1869 yılında yürürlüğe giren Maarif-i Umumiye Nizamnamesi' ne göre, rüştiye okullarından mezun olan Müslim ve gayri Müslim çocukların bir arada eğitim görevleri idadi okullarının kurulması öngörülmüştür. [4] İdadi döneminin Antalya Lisesi araştırıldığında, bize o günlerin Antalya'sına ait renkli bir kopya sunacaktır. [5]

KAYNAKLAR:

- 1- https://ogm.meb.gov.tr/meb_lys_dosyalar/2018_01/12170536_tarihiiii.pdf (Erişim Tarihi: 20.01.2021)
- 2- Muhammet GÜÇLÜ, "Antalya Lisesi'nin Kuruluşu ve Tarihi Gelişimi", Taç Dergisi, Sayı: 9, 2017, s.24
- 3- Hasan Âli YÜCEL, "Türkiye'de Orta öğretim", Devlet Basımevi, 1938. S.511
- 4- GÜÇLÜ, a.g.m. , s.25
- 5- Evren DAYAR, "Nurettin Adison ve Zeynel Özen'in II. Meşrutiyet Dönemi Mektep Hatıraları", Akdeniz Son Nokta, Mayıs 2013 s.21

ANTALYA LİSESİ

1898-1923 Yılları Arasında Antalya Lisesi –2

1916 yılında Liva İdadisinin adı “**Sultani**” olarak değiştirilmiş ve tek devrelik bir sistem uygulanmıştır. 1917’de Sultani’ ye bir sınıf daha eklenerek okulun öğretim süresi on yıla çıkarılmıştır.

Okulun yerli ve yabancı öğretmen kadrosunda dikkat çekici isimler bulunmaktadır. [6] Bunlardan Antalya Müzesi kurucusu ve o tarihte Antalya Sultanîsi müdür yardımcısı olan **Süleyman Fikri Efendi’yi (ERTEN)** özellikle belirtmek gerekir. Yine Türkiye’nin 6. Diyanet İşleri Başkanı, Milli Mücadeleye verdiği vaazlarla ciddi anlamda destek veren **Hasan Hüsnü ERDEM**, Antalya Sultanisi Din dersleri öğretmenidir. 1916 yılında Liva İdadisinin adı “**Sultani**” olarak değiştirilmiş ve tek devrelik bir sistem uygulanmıştır. 1917’de Sultani’ ye bir sınıf daha eklenerek okulun öğretim süresi on yıla çıkarılmıştır.

1. Antalya Lisesi’nin arşivinde bulunan bu resimde :

1921 yılında Antalya Lisesi Sultanisi Öğretmen ve öğrencilerini görmekteyiz. Resimde ayrıca Sultani izcileri ve o yıl iller arası futbol müsabakalarında öne çıkan Antalya Sultanisi Futbol takımı da bulunmaktadır...

2. Daire içerisindeki kişi, idadi ve Sultanî dönemlerinde öğretmenimiz olan ve Antalya Müzesi’nin kurucusu Süleyman Fikri ER-TEN’dir.

Antalya Sultanisi öğrencileri, 1921 yaz tatilinde yapılan okullar arası futbol müsabakalarında oldukça sivrilmışlerdir.[7] Bugün bu gençleri, Milli Futbolcumuz **Burak YILMAZ**’ la birlikte Antalya Liseli diğer sporcularımız temsil etmektedir.

Resimde Beden Eğitimi Öğretmenleri ile birlikte, 1921 Yılıın Başarılı Futbol takımı Antalya Sultanisi (Lisesi) Fotoğraf: Barış ERAŞKIN Arşivi

ANTALYA LİSESİ

1898-1923 Yılları Arasında Antalya Lisesi –3

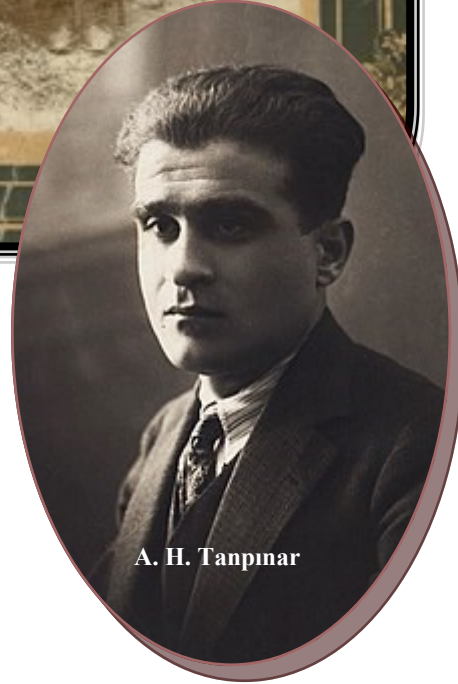

1. Ayakta daire içerisindeki öğrencimiz: Antalya Sultanisinde eğitimi tamamlayan, Türk Edebiyatının ünlü ve önemli isimlerinden Ahmet Hamdi TANPINAR .

2. Diğer daire içerisinde ise : Ahmet Hamdi Tanpınar'ın öğretmenlerinden Antalya Müzesinin kurucusu Süleyman Fikri ERTEN.

3. Resim Antalya Lisesinin Arşivinde bulunmaktadır.

4. Büyük ihtimalle olgunluk sınavı (Bakalorya) sonrasında başarılı öğrenciler ile çektirilen bir resim olmalıdır.

A. H. Tanpınar

Antalya Sultanisinin en ünlü mezunu, Türk Edebiyatının önemli bir siması olan Ahmet Hamdi TANPINAR' dır. 1918-1919 yılları arasında babasının görevi nedeniyle Antalya'da eğitimini tamamlayan TANPINAR; Antalya'da geçirdiği yaşantısının onu çok etkilediğini belirtmiştir. [8] Bundan dolayı onun eserlerinde Antalya Lisesi'ni ve Antalya'yı, bir bütün olarak bulmak mümkündür. [9]

Sonraki yıllarda da öğretim süresinde değişiklikler yaşayan Antalya Lisesi, 1921-1922 öğretim yılı sonuna kadar 9 sınıflı bir sultanî olarak devam etmişse de 26 Ağustos 1923 günü Heyet-i İlmiye kararı ile liseye dönüştürülür. [10]

KAYNAKLAR:

6 - GÜÇLÜ, a.g.m. s.27

7- Zeki SARIHAN, "Kurtuluş Savaşı Gençliği". Kaynak, 2004. s.68

8 - Zeynep KERMAN, "Tanpınar'ın Mektupları", Antalya Genç Kıza Mektup", Dergâh Yayınları İstanbul 2014 s. 315

9 - Mustafa ORAL, "Tanpınar'ın Anlatı Sanatında Antalya", KIBATEK Gezi Sempozyumu 26-29 Mart 2006, s. 225 -234

10- Muzaffer DENİZ, "Osmanlı Döneminde Antalya'da Eğitim Hayatı", Antalya Kent Müzesi, Antalya, 2015, s.63